

JUUBELID

KAAREL TARANDI – 90

Meie juubilar on sündinud 30. oktoobril 1907. a. Virumaal Pärivere valla Porskovo külas kooliõpetaja paljulapselises peres. Tema nimeks sai Karl Treimann, kuid 1938. aastal eestistati nimi Kaarel Tarandiks.

Lõpetanud Tallinna II Reaalkooli 1926. aastal, astus ta sama aasta sügisel Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna keemiaosakonda. Et vahepeal tuli ka elatist teenida ja kooliraha koguda, jõudis juubilar keemiku diplomi omandada 1933. a. suvel. Järgnes aasta aega sõjaväeteenistus ja mõni kuu keemiku ametit sõjakooli laboratooriumis.

Alates 1. jaanuarist 1935 on juubilaril tööd olnud seotud põllumajandusega. Temast sai laboratooriumi juhataja Eesti Sooparanduse Seltsi Tooma Soourimise Instituudis. 1938. aastal täiendas ta end soourimise alal Saksamaal ja Rootsis. Kuid 1941. a. sõjasuvel soourimise labor hävis ja K. Tarandi viidi üle Kuusiku Põllumajanduslikku Uurimisinstituuti keemikuks. Aastatel 1944...1947 töötas ta samas instituudis direktori asetäitjana teadustöö alal. Seoses teadusasutuste reformiga sai K. Tarandist 1947. a. veebruaris agrokeemialabori juhataja ENSV TA Taimekasvatuse Instituudi Kuusiku filiaalis. Järgmine reform tõi 1953. a. kevadel K. Tarandi Tartu Masina-Traktori jaama agrokeemik-laborandiks, millisel kohalt kutsus EPA mullateaduse, agrokeemia ja maaviljeluse kateedri juhataja prof. O. Hallik ta kateedrisse tööle. K. Tarandi töötas 1955...1956 tehnik-agrokeemikuna ja kaitses kandidaadidissertatsiooni, seejärel töötas vanemõpetajana (1956...1958) ja dotsendina kuni pensionile siirdumiseni 1970. aastal. Vajaduse korral on K. Tarandi kutsutud lühemaks perioodiks kateedrisse tööle veel hiljemgi.

K. Tarandi uurimistöö oli Kuusiku-perioodil väga viljakas, 1941. a. lõpust alates uuris ta Eesti põllumuldade kergestilahustuvate fosfori- ja

kaaliumühendite sisaldust. Sel perioodil sai alguse mullaproovide keemiliste massanalüüside tegemine väetistarbe määramiseks. 1943. aastal käis K. Tarandi vastava metoodikaga tutvumas ka Saksamaa mullaanalüüsides tegelevates uurimiskeskustes. K. Tarandi juhtimisel kujundati Kuusikul välja kõrge tööviljakusega laboratoorium, mis 1955. aastal suutis 15 000 mullaproovi tulemuste põhjal anda juba ülevaate kogu Eesti põllumuldade liikuva fosfori ja kaaliumi sisaldusest. Eriti huvitav ja suure praktilise tähtsusega oli avastus, et Eesti põllumuldadest on tervelt 80 % liikuva fosfori poolest vaesed, kuid 10 % siiski rikkad ja need paiknevad kompaktses vööndina Põhja-Eesti rannikulähedases piirkonnas.

Väetistarbe määramise tulemusi ja järeldusi käsitles K. Tarandi arvukates teaduslikes trükitöödes ja ettekannetes teaduslikel konverentsidel, aga ka paljudes ajaleheartiklites, raadioloengutes ja vahetutes esinemistes laiale kuulajaskonnale. K. Tarandi oli Loengute Keskbüroo mitteametiline lektor ning Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingu tegevliige. 1956. a. kevadel kaitses ta edukalt kandidaaditöö *Kergestilahustuvate fosfori- ja kaaliumühendite sisaldusest Eesti NSV põllumuldade künnikihis*. 1950. aastal väärtustati K. Tarandi tööd ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

EPA-s õpetas K. Tarandi agrokeemiat ja mullateadust. Ta võttis osa ka uurimistööst ja selle tulemuste publitseerimisest, kuid kirjutas ka õpperaamatuid, osales *vene-eesti mullateaduse sõnastiku* koostamisel ja oli paljude teadustööde kogumike toimetaja.

1935. aastal abiellus meie juubilar Jenny Immaga, kellega ta on õnnelikus abielus tänini. Nende lapsed Tiiu ja Toomas said EPA-s agrotehnoloogilise kõrghariduse ja töötasid tootmises. Tiiu spetsialiseerus varsti keemilistele analüüsidele ja teeb neid Eesti Metsainstituudis veel käesoleval ajalgi. Vanapaaril on rõõmuks kaks lapselast ja kaks lapselapselast.

Kaarel Tarandi osaleb vilistlasena üliõpilaseltsi *Liivika* tegevuses ning võtab osa kunagi aastakümnete eest EPA-s loodud meeste võimlemisrühma tundidest ja üritustest.

Sõbrad, kunagised õpilased ja töökaaslased õnnitlevad alati lahket, tasakaalukat ja väarikat Kaarel Tarandit väljapaistva juubeli puhul ja soovivad talle tugevat tervist, jätkuvat reipust ja õnne ka edaspidiseks.

E. Turbas

ELSA KUKK – 75

Puuviljandus-
teadlane Elsa Kukk
on sündinud 20.
oktoobril 1922. a.
Virumaal Avinurme
vallas taluperes.
Erialase hariduse
sai ta Vahi
Aianduskoolist
(õpiaastad
1941...1943) ja
Türi Aiandusteh-
nikumist (1943...
...1945) ning Tartu

Ülikooli põllumajandusteaduskonnast
(1945...1950). Seejärel töötas ta 1950...1951
Tartus haljastusaednikuna.

Kalduvus teadustööks viis E. Kuke õppima
Eesti NSV Teaduste Akadeemia aspirantuuri
(1951...1954) ja seejärel tööle teadurina aka-
deemia Taimekasvatuse Instituuti, mis 1956.
aastal muudeti põllumajandusministeeriumi allu-
vuses olevaks Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse
Teadusliku Uurimise Instituudiks.

Põllumajandusteaduse kandidaadi väitekirja
*Õunapuu õiealgete tekkimine ja diferentseeru-
mine Eesti NSV kasvutingimustes* kaitses E. Kukk
1957. a. ENSV Teaduste Akadeemias.

Elsa Kuke uurimused eelnimetatud instituudi
puuviljanduse osakonnas hõlmasid viljapuude
agrotehnikat ja 1969...1990 vanemteadurina
ökonomika osakonnas puuvilja- ja
marjakasvatuse majanduslikku tasuvust.

Viimasel tööperioodil oli E. Kukul erihuvi
Eesti taluaedades kasvavate vanade viljapuude ja
-sortide uurimiseks. Ta paljundas neid ja rajas
puuviljaaiad vanade sortidega Lahemaa rahvus-
pargi Palmse mõisas ja C. R. Jakobsoni talu-
muuseumis Kurgjal. Neid istutati ka Polli
Aianduse Instituudi kollektsoonidesse.

Elsa Kukk on olnud viljakas uurimistule-
muste publitseerija ja populariseerija. Tal on il-
munud umbes 70 artiklit ja hulk peatükke aian-
duse käsiraamatutes.

Eriliselt hea sõnaseadmisega on kirjutatud
Elsa Kuke aiandusraamatud: *Nõuandeid puuvil-
jakasvatajale* (1970), *Maaelaniku koduaed ja
selle majandamine* (1977, uuustrükk 1985),
Viljapuude lõikamine koduaias (1982), *Aastaring
koduaias* (1993) ja *Meie koduaia kalender-teat-
mik* (1994). E. Kuke raamatuid iseloomustab väga
täpne sõnastus, mitmekülgne ja huvitav käsitlus,
mistõttu on nad juba aastakümneid olnud head
käsiraamatud aiapidajatele. *Meie koduaia
kalender-teatmik* on ühtlasi eesti

aianduskirjanduse säravamaid stiilinäiteid, mida
loed lõbuga, nii nagu Karel Čapeki lugusid aia-
pidamisest.

Nõuandjana ja aianduslehe *Aed* kaastöötä-
jana on E. Kukk oma kirjanaise võimeid raken-
danud seniajani.

Soovime juubilarile head tervist ja jätkuvat
tööd aiandusliku nõuandjana.

K. Kask

SALME KARTAU – 70

Juubilar on
pärit Eesti Vaba-
riigi edelaosast Läti
piiri lähedalt Laika-
saarest. Ta on sün-
dinud põllumehe
perekonnas 28. ok-
toobril 1927. a.
Haridustee algas
Laiksaare 6-kl. alg-
koolis, mille lõpetas
1942. a. See-
järel jätkus õppi-
mine Pärnu Lydia

Koidula nimelises keskkoolis, mille lõpetamisel
astus 1947. a. Tartu Riikliku Ülikooli
matemaatika-loodusteaduskonna keemiaosakonda.
Salme Kartau lõpetas TRÜ 1952. aastal keemik-
orgaaniku kvalifikatsiooniga.

Ülikooli lõpetamise järel sai ta samal aastal
ametisse Mõisaküla keskkooli keemia ja füüsika
õpetajaks. Seal töötas ta kuni 1955. aastani.
Abiellumisega muutus elu- ja töökoht. Ta asus
Tallinna ja sai 1955. a. ametisse tookordse ENSV
TA Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudi
vanemlaborandina. Selle instituudi liitmisel Eesti
Maaviljeluse ja Maaparanduse TUI-ga edutati ta
1958. a. nooremteaduri kohale. Uues kohas
suunati ta tööle keemia kesklaboratooriumi, kus
alustas ulatuslikku aminohapete alast uurimistööd.
Uurimistulemuste põhjal kaitses Salme Kartau
1969. a. edukalt kandidaativäitekirja teemal
*Mõnede Eesti NSV-s kasutatavate söötade
aminohappelise koostise uurimise tulemustest
paberkromaatilisel meetodil* ja talle omistati
põllumajandusteaduse kandidaadi kraad. Kesk-
laboratooriumis töötas ta algul söödakultuuride
bioloogilise uurimise grupis, alates 1980. a.
mikrobioloogiliste analüüsisektoris. Pensionile
siirdus ta omal soovil 1983. a.

Salme Kartau on uurinud väga olulist küsi-
must – valgu biokeemilist koostist söötades. Ta

töötas selle uurimiseks välja meetodi, mis võimaldas määrata lihtsamalt aminohapete selgepiirilist eraldumist kromatogrammil. Olulist tähtsust omavad uurimised, millist mõju avaldavad valgu aminohappelisele koostisele taime liik, sort, külviaeg, kasvufaas, väetised, sileerimine jne. Salme Kartau sulest on ilmunud üle 50 teadusliku artikli, kus käsitletakse ülalmainitud tegurite mõju nii söötade kui ka toiduainete kvaliteedile.

Pensionärina on juubilar endiselt huvitatud oma endiste töökaaslaste tööst ja elust, armastab maaelu ja kudumistööd. Soovime juubilarile tervist, jätkuvat elurõõmu ja palju helgeid päevi.

R. Kalmet

ANTS LINNAMÄGI – 70

Ants Linnamägi on sündinud 10. novembril 1927 Läänemaal Märjamaa vallas talupidajate peres kaheksanda lapsena. Tema haridustee algas Paeküla algkoolis, mille lõpetas 1941. a. Töötanud pärast algkooli lõpetamist kaks aastat isatalus, astus

ta 1943. a. sügisel Tallinna Gustav Adolfi Gümnaasiumi, mille (tollal Tallinna I Keskkool) lõpetas 1948. a. Sama aasta sügisel astus õpihimuline noormees Tartu Riikliku Ülikooli põllumajandusteaduskonna vastavatud aianduse osakonda. Õpetatud agronoomi diplomi aianduse erialal sai ta 1953. a. aga juba Eesti Põllumajanduse Akadeemiast.

Töötamist oma erialal alustas A. Linnamägi juba üliõpilaspäevil, asudes 1951. a. tööle tolle-aegse Toiduainete Tööstuse Ministeeriumi Tartu katsepunkti köögiviljanduse agronoomina ning jätkas samas ka pärast EPA lõpetamist. Järgnesid tööaastad (1954...1962) Kurvitsa aiandussovhoosi peaaegonoomina. Aastatel 1962...1965 õppis statsionaarses aspirantuuris köögiviljakultuuride sordiaretuse ja seemnekasvatuse erialal Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi juures. Pärast aspirantuuri lõpetamist asus ta 1965. a. samas instituudis tööle köögiviljanduse osakonna vanemteadurina ning töötas sellel ametikohal kuni vanaduspensionile siirdumiseni 1988. a.

Teadlasena on A. Linnamägi põhjalikult uurinud köögiviljakultuuride seemnekasvatuse agrotehnikat. Kandidaadiväitekirja teemal *Peedi (Beta vulgaris L.) seemnesaagi suurendamise ja seemne kvaliteedi parandamise võimalusi Eesti NSV-s* kaitses edukalt 1968. a. On teostanud märkimist vääriivaid uurimisi ka avamaaköögiviljade agrotehnoloogia valdkonnas, eriti seemnete dra^oeerimise ja punktiirkülvi tehnoloogia täiustamise alal. Uuris samuti mullaharimisüsteemi täiustamise võimalusi köögiviljakultuuride viljelemisel intensiivkülvikordades.

Teadustöö tulemusi on juubilar avaldanud mitmetes ajakirjades, teaduslike tööde kogumikes ja väljaannetes. On õpiku *Köögiviljandus* (1988) üks autoreid.

Oma kutsetöös on A. Linnamägi olnud alati kohusetruu ja täpne. Töökaaslastele on ta meelde jäänud sõbraliku, abivalmis ja heatahtliku kolleegina.

Kutsetöö kõrval oli juubilar ka innukas matkaja, kes harrastas nii suusa-, jalgratta- kui ka jalgsimatku. On osalenud Tartu suusamaratonidel. Matkaharrastusele on ta truuks jäänud ka pensionäripõlves. Vaba aega aitab sisustada samuti töö oma aiamaal.

Soovime juubilarile tugevat tervist ja palju jõudu uutel matkateedel rändamiseks ning aiamaal rassimiseks ja veel häid kordaminekuid kõigis ettevõtmistes.

L. Meensalu

HARRI PIHO – 70

10. novembril 1927. a. sündis Põlvemaal Mammaste küla taluperemehe Peeter Piho peres teine poeg, kes sai nimeks Harri.

Harri Piho koolitee algas Põlva Algkoolis, jätkus Väimela Põllumajandustehnikumis ja TRÜ põllumajandusteaduskonnas. 1951. aastal asutatud Eesti Põllumajanduse Akadeemia lõpetas juubilar agronoomiateaduskonna esimeses lennus 1952. a.

Harri Piho on kogu oma teadliku elutee olnud rohkemal või vähemal määral seotud põlluja maamajandusega. Töömehe tee algas Saadjärve MTJ-s. Järgnes töö Tartu Rajooni TSN TK põllumajandusosakonnas. EPA lõpetamise aasta 1. septembrist hakkas ta noore mehena õpetama teisi noori inimesi, töötades EPA põllumajandus-ökonomika kateedris, mille õppejõuks ta oli kuni kateedri reorganiseerimiseni agraarökonomika ja ühistegevuse instituudiks, jätkates õppejõuna ühistegevuse instituudis.

1968. a. kaitses H. Piho väitekirja ja talle omistati majandusteaduse kandidaadi kvalifikatsioon. 1972. aastast on tal dotsendi kutse, samal aastal valiti ta ka EPA majandusteaduskonna dekaaniks. Ta on olnud põllumajanduse ökonomika kateedri juhatajaks. Nendel ametikohtadel osutus H. Piho võimekaks organisatoriks. Töösuhted põllumajandusakadeemiaga (-ülikooliga) jätkusid juubilaril kuni 31. augustini 1996. a., mil ta oli ühistegevuse instituudi dotsent.

Pensionipõlves jätkab H. Piho põllumeheelu isatalus Põlvamaal.

Õnnitleme juubilarit ning soovime pealehakkamist, jõudu ja tervist edasiseks.

E. Plaan

ÜLO PAVEL – 70

Detsembrikuu
29. päeval tähistab oma 70-ndat juubelit bioloogiadoktor Ülo Pavel, teenekas teadusmees, erudiit, veterinaargeneetika *grand old man* Eestimaal.

Ülo Pavel on sündinud Tallinnas, kus möödus ka ta noorpõlv. Kuigi kooliaeg langes suuresti sõja-aastatele (lõpetas Tallinna I Keskkooli, nüüdse Gustav Adolphi Gümnaasiumi, 1947. a.), ei takistanud see omandamast head haridust. Juubilar meenutab tänuga oma õpetajaid ja sõpru, kellest mitmed olid suured isiksused. Juba keskkoolis tekkis tal tänu sõprade eeskujule huvi keelte vastu. Just siis sai pandud alus heale inglise, saksa ja prantsuse keele oskusele.

Keerulised sõja-aastad ei möödunud sündmusteta ka juubilarile. Saksa okupatsiooni ajal oli

ta paar kuud lennuväe abiteenistuses, millest on meenutada nii mõndagi.

Pärast keskkooli lõpetamist 1947. a. asus Ü. Pavel õppima TRÜ loomaarstiteaduskonda, mille lõpetas 1952. aastal. Ülikooli õppejõududest on juubilar korduvalt austusega meenutanud professor J. Tehverit, kes innustas teda õppima ning sügavuti uurima asjade olemust. Juba ülikooliaastatel tekkis tal huvi veterinaarbioloogia ja selle üldistuste vastu.

Pärast ülikooli lõpetamist töötas Ülo Pavel ühe aasta Saaremaal Kõljala Rajoonidevahelises Veterinaarlaboris veterinaararsti-seroloogina. 1953. aastal asus aga õppima Eesti Põllumajanduse Akadeemia aspirantuuri. Aspirantuuri-kaaslastele on tänane juubilar meelde jäänud just oma sügavate teadmistega bioloogia alal, aga ka väga hea inglise keele oskuse ja võimekusega orienteeruda üldfilosoofilistes küsimustes. See tõttu on ka loomulik, et Ülo Pavel lõpetas aspirantuuri ja kaitses kandidaativäitekirja ennetähtaegselt. Väitekirja teema oli *Hobuse maosisaldise mikrofloorast sõltuvalt happesusest ja mõningate veterinaarias kasutatavate anti-sümotikumide käärimisvastase toime uurimine*.

Pärast aspirantuuri lõpetamist töötas ta kaks aastat veterinaariateaduskonna mikrobioloogia kateedris assistendi ja vanemõpetajana. Seejärel aga 14 aastat bioloogide keskel, alul TA Eksperimentaalbioloogia Instituudis (1958...1972) juhatajana ja dotsendina, kus taastas teadusliku geneetika õpetamise. Oli esimene Eesti Geneetikute ja Seleksionäride Seltsi esimees.

Bioloogiadoktori väitekirja *Immunoloogilise reaktiivsuse mõnedest ealistest ja geneetilistest aspektidest perinataalsel perioodil*, mis pakub mõnes osas huvi ka tänapäeval, kaitses juubilar 1969. a.

Ülo Pavel on osa võtnud mitmest rahvusvahelisest eriala konverentsist (rahvusvaheline X biokeemiakongress 1960. a. ja XII geneetikakongress 1968. a. jt.).

1972 asus Ülo Pavel tööle Jõgeva Sordiaretuse Jaama, kus töötas taimegeneetika alal kuni 1977. aastani. Kuid samal ajal jätkus ka töö veterinaargeneetika vallas. Just siis valmis õpik *Veterinaargeneetika* (ilmus 1977), mis oli esimene tollaegses NSV Liidus.

Alates 1977. aastast töötab juubilar jälle Tartus: 1977...1983 Balti Tsonaalses Teadusliku Uurimise Veterinaarlaboratooriumis, 1983...1996 EPMÜ-s ning käesolevast aastast Eesti Agrobiokeskuses.

Ülo Pavel on olnud väga viljakas kirjamees. Ta on avaldanud ligikaudu 150 teaduslikku tööd (enamik vene või inglise keeles) mikrobioloogia ja

veterinaargeneetika alal. Lisaks veterinaargeneetika õpikule on ilmunud veel kaks raamatut: *Põllumajandusloomade resistentsus ja selle selektsioon* (1987) ning *Isendiareng ja veterinaarpatoloogia* (1991).

Õpilasi on juubilaril tema enda sõnul olnud vähe. Siiski on ta mitmeid aastaid õpetanud loomaarstiteaduskonna tudengitele veterinaargeneetikat ning paljud toonased üliõpilased on imetlenud tema õpetajavõimeid. Kindlasti on aga väga palju neid inimesi, kes on talle tänulikud nõuannete ja näpunäidete eest. Tänu oma suurele lugemusele ja eruditsioonile on tal paljut olnud jagada ning lahke ja abivalmis inimesena ei ole ta nõuannet kellelegi kunagi keelanud.

Ka täna, juba soliidseks ikka jõudnult (ehkki Ülo Pavel ei soovi sellega nõustuda ja ütleb, et tal on tulemas vaid 2×35-s sünnipäev), on juubilar endiselt aktiivne teaduse vallas. Käsil on uurimusloomade vastupanuvõime tõstmise alal adaptogeenide ja immunostimulaatoritega ning taimedes esinevate saasteainete bioloogilise määramise meetodika täiendamine.

Ülo Pavelit on alati iseloomustanud optimism, suur töötahe ja julge mõtlemine. Tema motoks on olnud: *Lihtne võib näida keerulisena ja keeruline lihtsana*. Ta on olnud teadlane, kes pole kartnud mõelda ja avaldada mõtteid, mis kellelegi varem pähe pole tulnud. Ja täna võime tunnustada, et mitmed tema ammused ideed hakkavad uues kvaliteedis taas päevakorda tõusma.

Kõigi endiste ja praeguste kolleegide nimel soovime juubilarile palju õnne, jõudu ja tervist, väledat sullejooksu ning julget mõttelendu ka edaspidiseks.

A. Viltrop

VÄINO JÕGEVA – 60

Väino Jõgeva on sündinud 15. novembril 1937. aastal Võrumaal Kasaritsa valla taluperes. Esimesi kutseoskusi omandas Vaeküla Põllumajanduse Mehhaniseerimise Tehnikumis, mille lõpetas 1957. aastal tehnikamehaaniku

kvalifikatsiooniga. Sellele järgnev viieaastane töö Võru rajooni kolhoosis *Tõusev Koit* andis noorele mehaanikule vahetu praktilise kogemuse maaelust ja põllumajanduslikust tootmistegevusest tollaegses Eestis. Rahuldumata oma senise haridustaseme ja sellest tuleneva tööalase perspektiivi piiratusega, asus Väino Jõgeva 1962. aastal Eesti Põllumajanduse Akadeemias maaparandust õppima ja omandas 1967. a. insener-hüdrotehniku kutse. Edasises elus on juubilar töötanud nii ühel kui teisel omandatud erialal – nii masinaid tundva maaparandajana kui ka maaparandusliku kallakuga mehhaniseerijana.

Pärast lühiajalist pedagoogitööd Väike-Maarja 27. Maakutsekoolis astus Väino Jõgeva 1969. aastal Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse TU Instituudi aspirantuuri maaparanduse erialal – uurima kuivendussüsteemide eksploatatsiooni küsimusi. 1972. aastast jätkas samas tööd nooremteadurina. 1976. aastal kaitses Väino Jõgeva Tartus edukalt väitekirja teemal *Kuivendussüsteemide põhivõrgu eksploatatsiooniküsimuste uurimine Eesti NSV-s*, mille alusel omistati talle tehnikakandidaadi teaduslik kraad. Edasises teadustöös on juubilar uurinud põhjaveega vihmutamist, drenaa^o i toimimisvõimet ja selle ajalist muutumist, samuti drenaa^o i läbipesemise küsimusi, juhtides ka vastavat uurimisgruppi. 1990. a. omistati talle vanemteaduri kutse. 1996. aastal asus Väino Jõgeva teadurina tööle Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudis. Juubilari sulest on trükivalgust näinud 35 teaduslikku tööd ja artiklit, mis kujutavad arvestatavat panust Eesti maaparandusteadusesse.

Kutsetöö kõrval on juubilar kaasa löönud ka ühiskondlikus tegevuses – aü kohalikus komitees ja Saku külanõukogu saadikuna. Oma osa on kuulunud perekonnale, kus sirgumas poeg ja tütar.

Juubilari töid ja tegemisi iseloomustab leplikust meelest kantud rahulik asjalikkus ja kohusetundlik põhjalikkus, mis, enese isikut tänapäevale jättes, alati on valmis esikohale seadma teiste inimeste ja töö huvivid.

Õnnitlused juubeli puhul ja edu kõikides järgnevates ettevõtmistes!

E. Soovik

ENNO KOIK – 60

31. oktoobril tähistas juubelit Eesti Agraarökonomika Instituudi vanemteadur Enno Koik. Sündinud on ta Raplamaal endises Kuusiku katsebaasis tööliste perekonnas. Lapsepõlv möödus talviti kohalikus Sikeldi ja Rapla koolis õppides ja suviti

lehmi Kuusiku ümbruse metsakarjamaadel karjatades. 1952. a. alustas ta õpinguid Saku Maakorralduse ja Maaparanduse Tehnikumis. Selle lõpetamise järel jätkus õppimine Eesti Põllumajanduse Akadeemias. EPA lõpetas ta 1961. a. insener-hüdrotehnika *cum laude* diplomiga. Õpingutele järgnes seitse aastat tööd insenerina ja töödejuhatajana maaparandus- ja turbatootmistöödel Harjumaal. 1969. a. alul sai E. Koigist EMMTUI aspirant. Kandidaadidissertatsiooni kaitses ta Tartus põllumajandusteaduste nõukogu ees 1976. a. Dissertatsiooniks olid uurimused drenaa^oitööde ökonomika alal, milles anti palju praktilisi soovitusi kuivendustööde paremaks organiseerimiseks ja odavamaks muutmiseks.

Kvalifikatsioonile ja kogemustele vastavalt on juubilar uurimisobjektid aastate jooksul laienenud ja muutunud. Esialgsed maaparandusökonomika küsimused tuli peagi asendada uurimustega põllumajanduslike tootmisressurside parema kasutamise alal. Põhisuunaks kuni tänaseni on jäänud uurimused põhivara kasutamise, tootmiskulude kujunemise, tootmise rentaabluuse ja tulukuse alal. Nõukogude perioodil oli väga mahukaks tööks ka mitmete vajalike vabariiklike ja üleliiduliste normatiivide väljatöötamine. Kõiki neid uurimistöid on juubilar täitnud vajaliku põhjalikkusega ja tähtaegadest kinni pidades. Enno Koik on avaldanud üle 40 teadusliku artikli. Ametiredelil on ta läbi käinud astmed aspirandist sektorijuhatajani. Uurimistöõ kõrval osaleb ta aktiivselt Eesti Agraarökonomistide Assotsiatsiooni ja APS-i töös.

Juubilar on abielus. Poeg püüab ka teadustöös isale järele jõuda, olles praegu TTÜ-s magistratuuriõppes.

Enno Koigil on lai huvide ring. Kalamehena saab ta kala kätte ka sealt, kus teistel ei näkka. Jahiseltskonnas on ta hinnatud kui asjalik ja alati kaine jahikaaslane. Juubilar sportlaseteed meenutavad arvukad diplomid ja medalid, mis on

võidetud maadlusmatil, kalapüügivõistlustel ja jahimeeste kokkutulekul. Viimastel aastatel on aianduskrunt ja aiamaa ehitus aga muude huvi-aladega tegelemist oluliselt piiranud.

Kolleegide poolt soovime juubilarile edaspidiseks head tervist, jätkuvat edu ökonomilistel uurimistöodel ja huvi-aladega tegelemisel.

J. Kaubi
V. Loko

AIDE TSAHKNA – 50

15. juulil tähistas oma esimest juubelit Jõgeva Sordiareture Instituudi kartuli aretusrühma juhataja, põllumajanduskandidaat Aide Tsahkna. Jõgeval alustas ta tööd agronoomina (1973) ning on läbinud tõusujoones vanemagronoomi (1983),

nooremteaduri (1984) ja vanemteaduri (1989) ametiaastmed.

Juubilar huvi kartuli vastu sai alguse õpingute ajal Eesti Põllumajanduse Akadeemias (1968...1973), kust ta suunati katsepraktikale praegusesse töörühma ning mille lõpetamisel tegi diplomitöö kartulikasvatusest.

Jõgeval agronoomina töötades ilmutas A. Tsahkna huvi teadusliku uurimistöõ vastu – teda köitis mehaanilistele vigastustele vastupidavate kartulisortide aretussuund. Tema initsiatiivil ja vahetul osalusel leiti korrelatsioonid mugulate elastsuse ja teiste soovitatavate majanduslike omaduste vahel ning võeti kasutusele mugulate elastsus kui mehhaniseerimiskindluse näitaja aretusmaterjali hindamisel. A. Tsahkna poolt väljatöötatud meetodikat kasutades on Jõgeval aretatud kartulisordid 'Mats' ja 'Juku' (riiklikus sordinimekirjas vastavalt 1992. ja 1997. aastast). Selles uurimisvaldkonnas valmis juubilaril ka väitekirj, mille edukas kaitsmine toimus 1988. aastal Tartus. Välisliikmetega täiendatud komisjon omistas A. Tsahkna põllumajanduskandidaadi teadusliku kraadi kahel erialal: taimekasvatuses ja sordiaretures.

Hiljem, seoses kartuli nematoodi levikuga Eestis, on juubilar töösuund täienenud nematoodikindlate sortide aretamisega. Ta on Eestis

käesoleval ajal nõutavaima sordi 'Ants N' (1992) üks autoreid.

Kartulitööstuse arenguga on kaasnenud nõudlus poolfabrikaatide tootmiseks sobivate kartulisortide järele. Nendele nõuetele vastavate sortide loomine on juubilari teadusliku tegevuse peamiseks eesmärgiks praegu. Uut sorti on oodata 1998. aastal.

Aja jooksul on agronoom A. Tsahknast kujunenud teadur – aretaja, kelle kirjatööd on nauditavad paljudes väljaannetes. Ta on külalislektorina tegev EPMÜ agronoomia eriala üliõpilaste koolitamisel. Temalt tellitakse ettekandeid nii kodumaistele teabepäevadele kui rahvusvahelistele teaduskonverentsidele. Ta on Euroopa kartuliuurijate assotsiatsiooni liige.

Saaremaal, Kuressaare lähedal kaluri peres sündinud juubilaril on tõelise saarlase visadust, mis teaduspõllul aina kasuks tuleb. Tema isiksuse kujunemisele on (lisaks EPA-le) kaasa aidanud Vätta algkool (1954...1958), Vaivere 8-kl. kool (1958...1962), Räpina Aiandustehnikum (1962...1967) ning Tartu Kaugõppekeskkool (1963...1966, tehnikumiga paralleelselt).

Juubilari elu pole koosnenud ainult õppimisest ja teadustööst. Koos abikaasa Mattiga on Jõgeva alevikus valmis ehitatud nägus mitmekorruseline elamu, mille ümber asjatundlikult planeeritud tarbeaed ja liigirohke, maitsekas iluaed. Aide Tsahkna eeskujul ja lahke nõuande mõju on naabermajadegi ümbruses märgata.

Peres on üles kasvatatud 2 tütart, kellest Kristi õpib vanemate eeskujul EPMÜ-s IV kursusel ja Anne Jõgeva Gümnaasiumi lõpuklassis. Mõlemale lapsele on vanemad osanud sisendada muusika- ja kunstihuvi.

Õnnitleme juubeli puhul ning soovime jätkuvalt kordaminekuid kõigis ettevõtmistes. Särasilmil ja rõõmsa, kaastöötajaidki nakatava naeratuse saatel edasi!

A. Bender

ELLI PÄRNA – 50

Elli Pärna (sünd. Org) on sündinud 29. oktoobril 1947. a. Tartus. Ta astus 1955. a. Tartu I Keskkooli, mille lõpetas 1966. a., saades lisaks keskkharidusele ka keemik-laborandi kutse. Sama aasta sügisel asus ta tööle laborandina Tartu Riikliku Ülikooli keemialaboratooriumisse. Järgmisel, 1967. a. astus juba sama ülikooli bioloogia-geograafiateaduskonda, lõpetades selle bioloogiaosakonna 1972. a. Pärast lõpetamist

siirdus ta tööle Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudi biopreparaatide sektorisse vaneminsener-tehnoloogina. 1973. a. sügisel astus statsionaarsesse aspirantuuri geneetika erialal. Abiellus sama aasta sügisel.

Pärast aspirantuuri asus Elli Pärna tööle nooremteadurina piima ja veiseliha tootmise uurimise laboratooriumisse ning hiljem, 1979. a. veisekasvatuse osakonna geneetika ja jõudluspärilikkuse sektori nooremteaduri ametikohale.

Kuigi tal tuli palju aega pühendada perekonnale, valmis kandidaaditöö teemal *Mõnede vere biokeemiliste tunnuste seosest eesti punast tõugu veiste arengu ja produktiivsusega*, mille kaitsmise järel 1980. a. omistati talle bioloogia-kandidaadi kraad geneetika erialal.

Olenemata sellest, kellena Elli Pärna tööle vormistati, oli ta hingelt ikka geneetik ja tegeles geneetikaalase uurimistööga. Olles pikka aega tegelnud veiste aretusküsimustega, uuris ta neid ikka vaid geneetilise aspektist lähtudes. Ta on uurinud veiste valguproduktiooni geneetilist potentsiaali ning lihaomaduste elupuhuse hindamise võimalusi veistel. Katsetes on tunnuste dünaamikat vaadeldud isendi arengu – ontogeneesi jooksul. Selline lähenemine on võimaldanud kindlaks teha arenguetapid, kus pullide mõju järglaste mõnede valgusünteesis osalevate ensüümide aktiivsusele ning proteiinimassile on kõige suurem ning on tingitud geneetilistest iseärasustest.

Tema viimastest töödest on oluline koostöös Walesi Ülikooliga piimajõudluse majanduslike kaalude arvutamine. Piimakomponentide majanduslike kaalude leidmiseks koostati kammvõrrandid, milles vee, rasva ja valgu majanduslik väärtus hinnati kehtivate piima kokkuostuhindade alusel. EMK pullide majandusliku väärtuse hindamisel lähtuti piimakomponentide majanduslikest kaaludest, kammvõrranditest ning konkreetsete piimakomponentide geneetilise ülekande hinnangust.

Elli Pärna valdab hästi inglise keelt, mis võimaldab tal olla kursis maailma erialase kirjandusega. Ta on sta^oeerinud Suurbritannia Walesi ja Hollandi Wageningeni ülikoolis. Esi-
nenud mitmetel geneetikaalastel konverentsidel lisaks Euroopa maadele ka Kanadas ja USA-s.

Elli Pärna valdab hästi arvuti käsitsemist, ta on andnud oma panuse loomade aretusväärtuse uurimisse uuemate matemaatiliste meetoditega ja juurutanud seda meie vabariigi veisekasvatases.

Lisaks edukale uurimistööle on Elli Pärna ka hea perenaine ja osav käsitöötegija. Koos matemaatikust abikaasaga on neil peagi valmimas tore suvila Tõraveres.

Nende pere on üles kasvatanud kaks last, kellest vanem on juba lõpetanud ülikooli.

Juubilaril kui teadlast iseloomustavad püsivus ja sihikindlus – kavandatud ettevõtmised viiakse peaaegu alati lõpule. Ta oskab suhelda oma kaastöötajatega, on alati rõõmsameelne ja sõbralik.

Soovime juubilarile jätkuvat edu teadustöös, head tegutsemislusti hobides ja rahuldust tehtud tööst.

A. Suurmaa

JAAN MILJAN – 50

EPMÜ maaehituse instituudi dotsent ja teadlane Jaan Miljan on pärit tuntud põllumajandusteadlaste perest. Tema isa Artur oli põllumajandusteaduste kandidaat, töötas teraviljade ja lina sordiaretajana, teadurina ja juhatajana

sordiaretusjaamas ja Viljandi sordikatsepunktis. J. Miljani lell August Miljan oli üks esimesi agronoomiadoktoreid Eesti Vabariigis, kes töötas enne okupatsiooni Jäneda põllutöökooli juhatajana, Tooma soouurimis-katseinstituudi direktorina ning TRÜ professorina. J. Miljan on sündinud Jõgeval 10. detsembril 1947. a., kooliteed alustas 1955. a. Kutsari Algkoolis ning lõpetas C. R. Jakobsoni nim. Viljandi 1. Keskkooli. Kooli ajal tegeles J. Miljan võistlussportidega. Lemmikaladeks olid kesk- ja pikamaajooksud ning orienteerumine. Haridustee jätkus TPI-s, mille lõpetas 1971. a. tööstus- ja tsiviilinsenerina. Üliõpilaspõlves jätkusid jooksutreeningud tuntud treeneri R. Toomsalu juures. J. Miljan on 15-kordne Eesti meister, mitmekordne üleliiduliste orienteerumisvõistluste võitja ja NSVL meistersportlane orienteerumises. Tema

parim tulemus maratonijooksus on 2:27.10,0 ja 5000 m jooksus 14.52.

J. Miljani töö pärast kõrgkooli lõpetamist on põhiliselt seotud põllumajandusehitiste teadusliku uurimise ja projekteerimisega. Ta on avaldanud hulgaliselt teaduslikke töid põllumajandushoonete konstruktsioonide töökindluse, loomakasvatushoonete energiasäästlike piirdekonstruktsioonide ja kergkonstruktsioonidest põllumajandushoonete kohta ning päikeseenergia kasutamisel põllumajandussaaduste kuivatamisel. Ta on olnud eestvedaja heina ja teiste põllusaaduste päikesekollektoriga kuivatite projekteerimisel ja ehitamisel nii Eestis Ülenurmel (1986), Lätis (1987) kui Venemaal (1987). 1991. aastast alates on tegelnud talude tootmishoonete uurimise, planeerimise ja projekteerimisega. Kaalukam töö on tehtud veiste külmlautade uurimisel, katsetamisel ja propageerimisel. Mitmeid aastaid käigus olnud Pajumäe talu (Viljandimaa) ja Männiku talu (Tartumaa) külmlaudad on end ekspluatatsioonis õigustanud ning näidanud, et korraliku söötmise juures võib neis saada aastasisegi üle 8000 l piima lehma kohta (Pajumäe talu).

Alates 1983. a. on J. Miljan tehnikateaduste kandidaat. Dissertatsiooni teema oli *Raudbetoonkonstruktsioonide töökindluse uurimine loomakasvatushoonetes*. Töös uuriti põhjusi, miks ilmastikutingimuste eest kaitstud tsiviilhoonetes praktiliselt aastasadu kestev raudbetoon võib loomalautes mitmete ebasoodsate tegurite kokkusattumisel muutuda avariiohtlikuks juba 20 aasta pärast (mitmesugused kahjulikud gaasid, mis koos niiskusega moodustavad metalli korrosiooni soodustavaid happeid, halvasti tihendatud betoon jt.) ning prognoositi raudbetoonkonstruktsioonide iga.

Paralleelselt teaduritööga RPI "Eesti Maaehitusprojekti" ja Üleliidulises Maaehituse Projekteerimise ja TUI-s on juubilar töötanud kohakaasluse alusel õppejõuna EPMÜ-s alates 1977. a. väikeste vaheaegadega kuni tänaseni. Alates 1990. a. töötab põhikohaga EPMÜ-s. EPMÜ-s on ta olnud assistent, vanemõpetaja, dotsent, põllumajandusehitiste õppetooli juhataja ja professor. On õpetanud tugevusõpetust, ehitusõpetust, ehitustöid, põllumajandushooneid, aluseid ja vundamente, kujutatavat geometriat, insenerigraafikat, tehnilist joonestamist ja ehitustööde organiseerimist; praegu õpetab põllumajandushoonete projekteerimist ja ehitamist, ehitustöid ja ehitusökonomikat ning on tegev konsulendina maaehituse küsimustes. Viimastel aastatel on tema juhendamisel valminud hulgaliselt maaehitusinseneride lõputöid (talulautade, sh. külmlautade, tallide, kuivatite projektid).

J. Miljan juhendab mitmeid magistrande, kes uurivad raudbetoonkonstruktsioonide kestvust suurmajandite perioodil ehitatud loomakasvatushoonetes, nende hoonete rekonstrueerimist vastavalt tänapäeva vajadustele ning loomalautade mikrokliimat ja kohalike ehitusmaterjalide kasutamistingimusi loomakasvatushoonete piirde- ja kandekonstruktsioonides.

Viimastel aastatel on juubilar end täiendanud Norra Otta kommuuni nõuandeteenistuses (1991), Taani Põllumajanduse nõuandeteenistuses (1991), Rootsi Põllumajandusülikoolis (1992, 1996), Hollandi Loomakasvatusteaduste instituudis (1994), käinud tutvumas põllumajandushoonetega USA-s (1995) ja korduvalt Soomes ning Saksamaal.

Hämmastav on juubilaril suur töövõime ja organiseerimisoskus. Mitmeid aastaid on ta tegelnud esivanemate talu taastamisega Otepää lähisel Tootsijaagul, mille hooned olid hävinenud juba 1945. aastal. Praeguseks on valmis ehitatud 400-ruutmeetiline tootmishoone, milles asub külmõhkuivati, suur laoruum, garaa^o ja ühes otsas teisel korrusel eluruumid. Valmimisjärgus on saun. Talus tegeldakse teraviljakasvatuse ja metsakasvatusega. Talumaadel on tehtud maaparandustöid, mille käigus rajati ühendusteel,

metsakuivenduskraavid ja mitmed tiigid. Juubilar on koos abikaasaga ehitanud ka kauni õhkküttega suvila Pangodi järve lähedale ja rajanud imekena aia tiigi ning kasvuhoonega.

Abikaasa Riina Miljan töötab EPMÜ informaatika instituudis õppejõuna.

Peres kasvab kolm poega. Vanim poeg Rain lõpetas 1996. a. Missouri Ülikooli USA-s üldpõllumajanduse erialal, praktiseeris pärast lõpetamist taimekasvatust ja asub lähemal ajal kodumaal tööle. Keskmine poeg Matis õpib EPMÜ-s metsatööstuse erialal IV kursusel ja noorim poeg Martti-Jaan keskkoolis.

Juubilar on peale teadmiste poegadele edasi andnud praktilise ehitustöö ja metsakasvatuse kogemused, kuna neid töid tehakse üheskoos. Koos perega tegeldakse ka spordi ja turismiga.

Kolleegid EPMÜ-st soovivad juubilarile eelolevateks aastateks viljakat teadus- ja õppetööd, head tervist ning jätkuvat jõudu ja viljaõnne.

M. Kams
M. Leibur